

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
Przedmiot i zakres historii myśli socjologiczno-ekonomicznej	13
Rozdział 1	
U źródeł cywilizacji	15
Czynniki stymulujące rozwój społeczeństw, państw i form życia ekonomicznego	15
Myśl społeczna i ekonomiczna starożytnego Egiptu i Mezopotamii	16
Pytania sprawdzające	20
Rozdział 2	
Rola Grecji starożytnej w kształtowaniu myśli społeczno-ekonomicznej	21
Myśl społeczna i ekonomiczna Grecji klasycznej	21
Refleksja społeczna hellenizmu	25
Pytania sprawdzające	27
Rozdział 3	
Myśl społeczna i ustrojowa Rzymu antycznego	28
Od narodzin państwa do republiki rzymskiej	28
Doktryna Polibiusza (200–118 p.n.e.)	29
Doktryna Marka Tuliusza Cicerona (106–43 p.n.e.)	29
Pytania sprawdzające	30
Rozdział 4	
Społeczne i ekonomiczne idee wczesnego chrześcijaństwa	31
Moralne, społeczne i polityczne postulaty wczesnego chrześcijaństwa	31
Myśl społeczna św. Augustyna (354–430)	32
Myśl społeczna i ekonomiczna Bizancjum	34
Pytania sprawdzające	35
Rozdział 5	
Głównie tendencje myśli społecznej i ekonomicznej wieków średnich	36
Przeobrażenia polityczne i społeczne nowej epoki	36
Doktor anielski – św. Tomasz z Akwinu (1225–1274)	37
Pytania sprawdzające	40

Rozdział 6	
Spółeczna i ekonomiczna refleksja doby renesansu	41
Cechy charakterystyczne nowego okresu i spór o kształt Europy nowożytnej ...	41
Doktryna reformacji	43
Marcin Luter (1483–1546)	43
Tomasz Münzer (1460–1525)	44
Ulrich Zwingli (1484–1531)	44
Jan Kalwin (1509–1564)	45
Realizm polityczny	45
Niccolò Machiavelli (1469–1527)	45
Doktryna suwerenności monarszej	46
Jean Bodin (1530–1596)	46
Pytania sprawdzające	47
Rozdział 7	
Spółeczne i ekonomiczne idee utopii renesansowych	49
Odkrycia geograficzne oraz osiągnięcia techniczne	
jako przesłanki kształtowania idei utopijnych	49
Tomasz Morus (1478–1535)	49
Franciszek Bacon (1561–1626)	50
Tomasz Campanella (1568–1639)	51
Pytania sprawdzające	51
Rozdział 8	
Polska myśl społeczno-ekonomiczna doby renesansu	52
Paweł Włodkowic z Brudzenia (ok. 1370–ok. 1435)	52
Jan Ostroróg (1436–1501)	52
Andrzej Frycz Modrzewski (1503–1572) jako reprezentant renesansowych idei	
społeczno-ekonomicznych	53
Pytania sprawdzające	54
Rozdział 9	
Formowanie się ideologii nowożytnej. Konstrukcja praw natury jako podstawa	
doktryny mieszczańskiej	55
Wzrost pozycji mieszczaństwa – rewolucyjna walka o jej potwierdzenie	
w sferze życia politycznego	55
Idee praw natury na terenie Niderlandów	56
Hugo Grocjusz (1583–1645)	56
Doktryna praw naturalnych na terenie Anglii	57
Tomasz Hobbes (1588–1679) jako ideolog Wielkiej Rebelii	57
John Locke (1632–1704) jako ideolog Chwalebnej Rewolucji roku 1688	59
Pytania sprawdzające	61

Rozdział 10	
Doktryna społeczna i ekonomiczna oświecenia francuskiego	62
Nowe tendencje w życiu intelektualnym i społeczno-ekonomicznym Francji	
pierwszej połowy wieku osiemnastego	62
Podstawy merkantylnizmu	63
Myśl ekonomiczna i społeczna fizjokratyzmu	64
Voltaire (Wolter) (1694–1778) – autor fermentu intelektualnego oświecenia	66
Monteskiusz (1689–1755) – ideolog liberalizmu arystokratycznego	67
Jan Jakub Rousseau (1712–1778) – doktryna praw natury	69
Pytania sprawdzające	73
Rozdział 11	
Spoleczno-ekonomiczna doktryna socjalizmu utopijnego	75
Wizja społeczeństwa egalitarnego	75
Meslier, Morelly, Mably	75
Pytania sprawdzające	77
Rozdział 12	
Główne tendencje klasycznej ekonomii politycznej	78
Klasyczna ekonomia polityczna jako podstawa intelektualna kapitalizmu	78
Adam Smith (1723–1790)	79
Robert Malthus (1776–1834)	82
David Ricardo (1772–1823)	82
Pytania sprawdzające	83
Rozdział 13	
Spoleczne, polityczne i ekonomiczne idee rewolucji francuskiej	84
Od monarchii absolutnej do monarchii konstytucyjnej	84
Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela	85
Babeuf (1760–1797) i Sprzysiężenie Równych	86
Napoleon Bonaparte (1769–1821) i bonapartyzm	86
Pytania sprawdzające	87
Rozdział 14	
Myśl społeczna i ekonomiczna dziewiętnastego wieku	88
Oświecenie niemieckie	88
Myśl filozoficzna i społeczna Immanuela Kanta (1724–1804)	88
Johann Gottlieb Fichte (1762–1814)	92
Georg Friedrich Wilhelm Hegel (1770–1831)	94
Pytania sprawdzające	96
Rozdział 15	
Spoleczne i polityczne idee konserwatyzmu	97
Legitymizm i doktryna teokratów	97
Joseph Marie de Maistre (1753–1821)	98
Louis G.A. de Bonald (1754–1840)	99
Edmund Burke (1729–1797)	100

Pytania sprawdzające	100
Rozdział 16	
Myśl społeczno-ekonomiczna i polityczna liberalizmu	101
Nowe tendencje pierwszych dekad dziewiętnastego wieku	101
Benjamin Constant (1767–1830)	102
Jeremy Bentham (1748–1832)	103
Alexis de Tocqueville (1805–1859)	105
John Stuart Mill (1806–1873) – demoliberalizm	107
Pytania sprawdzające	112
Rozdział 17	
Początki pozytywizmu i socjologii	114
Geneza pozytywizmu i jego cechy naczelne	114
Herbert Spencer (1820–1903)	116
Émile Durkheim (1858–1917)	117
Pytania sprawdzające	118
Rozdział 18	
Socjologiczne i ekonomiczne założenia socjalizmu i marksizmu	119
Główni reprezentanci socjalizmu utopijnego	119
Claude Henri de Saint-Simon (1760–1825)	119
Charles Fourier (1772–1835)	120
Robert Owen (1771–1858)	121
Karol Marks (1818–1883) – tzw. socjalizm naukowy	122
Pytania sprawdzające	126
Rozdział 19	
Społeczne i ekonomiczne implikacje rewizjonizmu i reformizmu	127
Ferdynand Lassalle (1825–1864)	127
Socjalizm fabiański	128
Rewizjonizm Edwarda Bernsteina (1850–1932)	128
Pytania sprawdzające	129
Rozdział 20	
Anarchizm i anarchosyndykalizm	131
Przesłanki kształtowania ideologii anarchistycznej	131
William Godwin (1756–1836)	131
Pierre Joseph Proudhon (1809–1865)	132
Michaił Aleksandrowicz Bakunin (1814–1876)	133
Piotr Kropotkin (1842–1921)	134
Lew Tołstoj (1824–1910)	134
Georges Sorel (1847–1922) – anarchosyndykalizm	135
Pytania sprawdzające	137

Rozdział 21	
Darwinizm społeczny	138
Ewolucjonizm jako fundament darwinizmu	138
Ludwik Gumpłowicz (1838–1909)	139
Max Weber (1864–1920) – twórca socjologii polityki i socjologii religii	140
Pytania sprawdzające	141
Rozdział 22	
Rasizm i nacjonalizm	142
Rozwój doktryn rasowych	142
Teoria rasowa Artura de Gobineau (1816–1882)	142
Georges Vacher de Lapouge (1854–1936)	143
Doktryna rasowo-antropologiczna Houstona Stewarta Chamberlaina (1855–1927)	144
Społeczne i polityczne idee Fryderyka Nietzschego (1844–1900)	144
Idee społeczne i polityczne nacjonalizmu	145
Narodziny nacjonalizmu	145
Główni przedstawiciele	146
Idee przewodnie nacjonalizmu niemieckiego	146
Heinrich von Treitschke (1834–1896)	147
Otto von Gierke (1841–1921)	147
Pytania sprawdzające	148
Rozdział 23	
Społeczne i ekonomiczne tezy doktryny Kościoła katolickiego w dziewiętnastym wieku	149
Legitymizm i jego następstwa	149
Leon XIII (pontyfikat 1878–1903) – doktryna odnowy	150
Kompromis z państwem liberalno-demokratycznym	151
Pytania sprawdzające	152
Rozdział 24	
Solidarystyczna teoria społeczeństwa i państwa	154
Leon Duguit (1859–1928)	154
Teoria cykli dziejowych w historiozofii Vilfredo Pareto (1848–1923)	156
Pytania sprawdzające	158
Rozdział 25	
Ideologia faszyzmu i narodowego socjalizmu	159
Walka o władzę	159
Ideologia faszyzmu	160
Wódz i elita	161
Korporacjonizm	161
Geneza nazizmu niemieckiego	162
Ideologia nazizmu	162
Rasizm i antysemityzm	163

Walka o przestrzeń życiową	163
Zasada wodzostwa	164
Pytania sprawdzające	164
Rozdział 26	
Leninizm, stalinizm i tzw. socjalizm realny	165
Włodzimierz Iljicz Lenin (1870–1924)	165
Teoria rozwoju społecznego – imperializm jako najwyższe stadium kapitalizmu	165
Rewolucja	166
Józef Stalin (1879–1953)	169
Partia komunistyczna nowego typu	169
Totalitarny charakter państwa	170
Destalinizacja i ewolucja systemu	171
Pytania sprawdzające	172
Rozdział 27	
Ideologia państwa dobrobytu	173
Załączki koncepcji państwa dobrobytu w ideologii demoliberalizmu oraz reformach Bismarcka	173
Reformy brytyjskie	174
New Deal	175
Państwo dobrobytu w doktrynie politycznej i ekonomicznej	175
William H. Beveridge (1879–1963)	175
Gunnar Myrdal (1898–1987)	176
Joseph A. Schumpeter (1883–1950)	177
John Kenneth Galbraith (1908–2006)	177
John Maynard Keynes (1883–1946)	178
Sterowanie konsumpcją	180
Inwestycje publiczne i polityka kredytowa	181
Wpływ doktryny państwa dobrobytu na rozwiązania ekonomiczne	182
Pytania sprawdzające	182
Rozdział 28	
Współczesne tendencje myśli społecznej i ekonomicznej	184
Personalizm Emmanuela Mouniera (1905–1950)	184
Teoria konwergencji	185
Doktryna menedżerów	186
Neoliberalizm	187
Konserwatyzm	188
Jürgen Habermas (1929)	189
Pytania sprawdzające	190
Zamiast zakończenia – globalizacja	191
Bibliografia	193